

Od soutěže na kanalizační řešení královského hlavního města Prahy uplynulo 140 let

Kryštof Drnek

V březnu uplynulo 140 let od jedné z prvních iniciativ, jejímž cílem bylo vyřešit problém s odpadní vodou v oblasti dnešního hlavního města Prahy.

Zatímco dnes je městská kanalizace samozřejmou součástí života, v minulosti tomu tak nebylo. Současný pražský kanalizační systém je sofistikovaný a efektivně fungující, přičemž jeho základy položil projekt Williama Heerleina Lindleye. Ještě před jeho realizací však vzniklo několik dalších projektů, ze kterých Lindley čerpal inspiraci. Většina těchto návrhů pochází právě z období před 140 lety.

Osmdesátá léta 19. století byla obdobím intenzivní aktivity v oblasti zásobování pražského souměstí vodou. Vznikly dvě vodárny v dnešním Podolí, na jejichž místě o 50 let později vyrostla současná Podolská vodárna. Současně probíhaly snahy nejen o zajištění dodávky pitné vody, ale také o efektivní odvod splaš-

kové vody. V červenci 1884 byla proto vyhlášena soutěž na projekt generálního řešení kanalizace, přičemž termín pro podání návrhů byl stanoven na 1. března 1885.

Z předchozích diskuzí vyplynulo několik zásadních podmínek. Kromě ekonomických a zdravotních hledisek bylo klíčové, aby celý systém neústil do Vltavy v městském obvodu, protože vedle dešťové vody měl odvádět i splašky z domácností a továren na pražském území. Kanalizace měla zároveň plnit drenážní funkci a pomáhat s odvodněním podmačených sklepů. Soutěžící měli navrhnout jednotný systém nejen pro samotné královské hlavní město Prahu, ale i pro jeho předměstí, s možností budoucího rozšíření do dalších oblastí. Důležitým požadavkem byla

rovněž specifikace způsobu čištění odpadních vod a vypracování detailních výkresů.

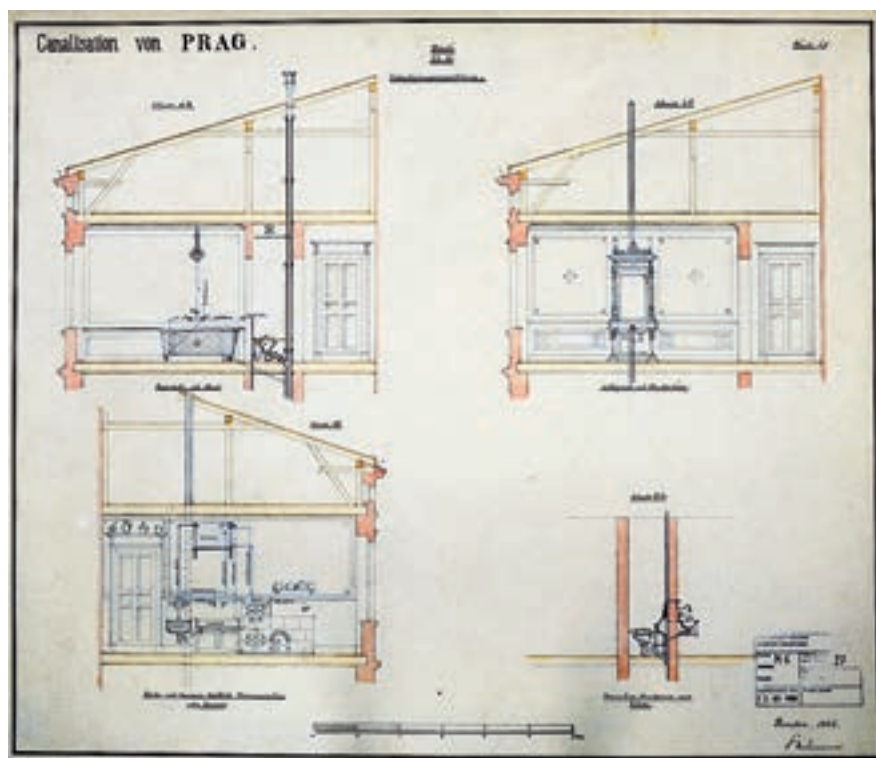
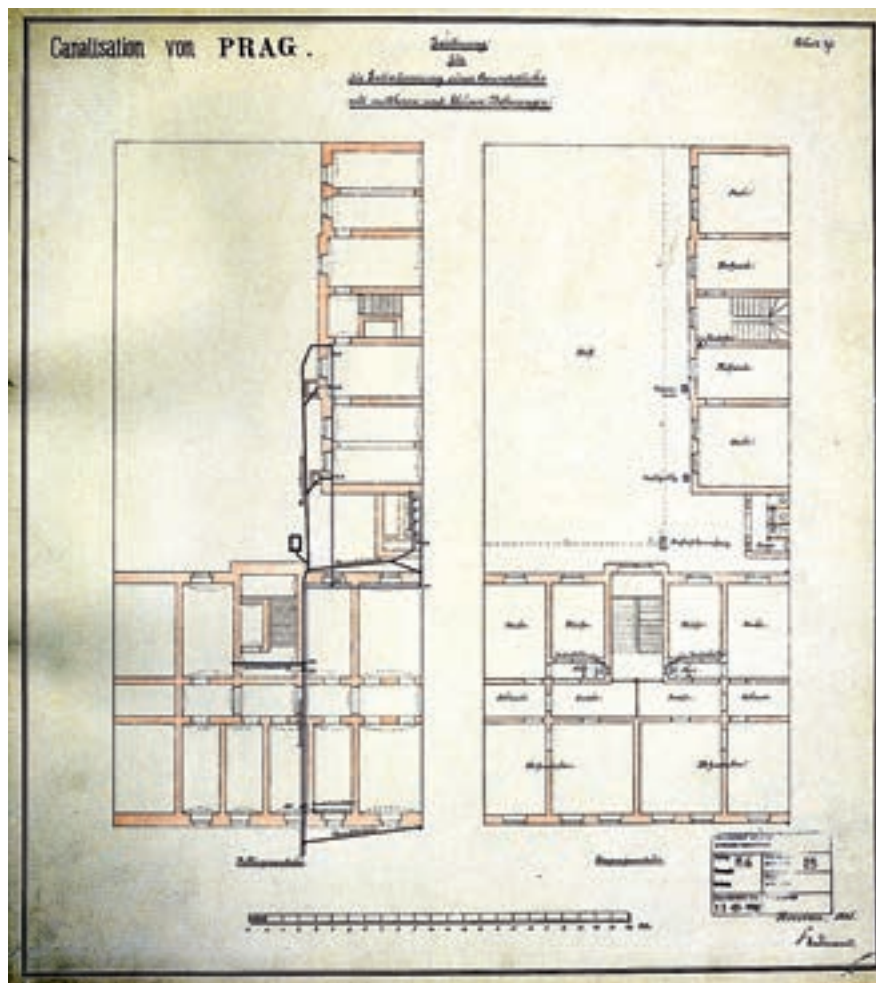
Do uzávěrky soutěže bylo doručeno celkem pět projektů: „Kaumann“, „Frisch gewagt“ (S chutí do toho), „Sine munditia nulla sanitas“ (Bez čistoty není zdraví), „Divissione“ (Rozdělením) a „Praga caput regni“ (Praha – hlava království). Předložené návrhy posoudila v červnu a červenci 1885 šestičlenná porota, která dospěla k závěru, že žádný z projektů zcela nesplnil stanovené podmínky. Hlavním problémem bylo, že všechny návrhy počítaly s výpustmi odpadní vody přímo do Vltavy na území města. Kromě jednoho z nich se žádný nezabýval problematikou podzemní vody. Z tohoto důvodu nebyla udělena první cena. Druhou cenu získal projekt „Kaumann“, který byl vyhodnocen jako nejlepší z předložených návrhů. Třetí místo obsadil projekt „Praga caput regni“ a porota doporučila také zakoupení návrhu „Divissione“.

Projekty se od sebe lišily, nicméně všechny počítaly s částečným využitím již existující stokové sítě v předměstských obcích. Například na Vinohradech tehdejší stoky ústily do hradebního příkopu. Některé návrhy zahrnovaly výstavbu samostatné čis-

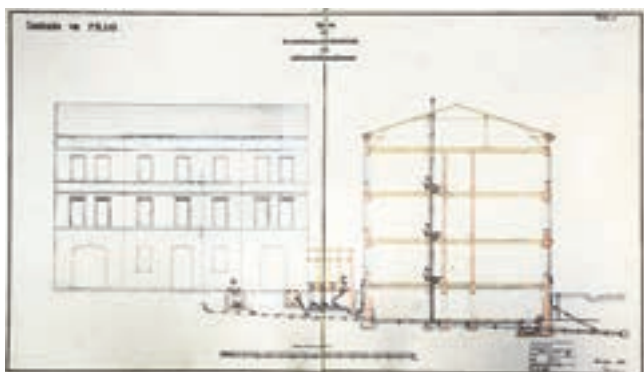

Stavba přívodní stoky do čistící stanice v Bubenči v roce 1901

tírny odpadních vod, avšak žádný ji blíže nespecifikoval. Odborná komise proto nedoporučila realizaci žádného z projektů, přestože některé obsahovaly revoluční prvky, které byly později využity – například umístění čistírny do Bubenče nebo oddělenou stokovou síť pro dešťovou a splaškovou vodu.

Výkresy na stránkách 28, 29 a 30 pocházejí z projektu „Kaumann“, který byl vyhodnocen jako nejlepší z předložených. Jedná se o zakres návrhu položení kanalizační sítě na Starém a Novém Městě a několik návrhů řešení domovní kanalizace.

Nejvýznamnějším výsledkem soutěže byl následný vznik Kanalizační kanceláře a nového „Programu na vypracování detailního projektu na čištění a odvodňování královského hlavního města Prahy a na provedení téhož“. Soutěž tak sehrála klíčovou roli ve vývoji pražské kanalizace, neboť se stala prvním krokem k pozdějšímu oslovení Williama Heerleina Lindleye, jenž nakonec vytvořil ucelenou koncepci stokové sítě, která s úpravami slouží dodnes.

*PhDr. Kryštof Drnek, Ph.D.
historik, Pražské vodovody a kanalizace, a. s.*

**Ceník předplatného a inzerce v časopisu Sovak
je ve formátu PDF k dispozici ke stažení na stránkách**

www.sovak.cz